

REDACTIUNEA,
ADMINISTRAȚIUNEA ȘI TIPOGRAFIA
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Anunțurile normate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se
returnează.
Inserate
se trimit la Administrația
Brașov și la următoarele
CIRCUIT DE AZIUTURĂ:
În țară la M. Dukas Nachf.,
N. Angereit & Emmerich
Nachf., Heinrich Schatzk. A. Upp
Nachf., Anton Oppelk.
În București la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII. Erzsébet-körut).
Prețul inserțiilor: o serie
găzduită pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarif și in-
voială. — RECLAME pe pagina
3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXXI.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare
zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pentru jumătate
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și România:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
străinătate și la d-nii colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrația, Piața mare
N-rii de Duminecă Nr. 30. etagir
1. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Ca înainte: Pe un an 20
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un asem-
pliar 10 bani. — Atât abon-
amentele, cât și inserțiile
se pot plăti înainte.

Nr. 284.

Brașov, Miercuri 24 Decembrie

1908.

Șaguna.

Centenarul nașterii. 1808—1908.

Sărbătorirea centenarului nașterii fericitului protopop al Brașovului și episcop al Caransebeșului, Ioan Popazu, dela 20 Dec. v., ne-a revocat în memorie, că în ultima lună a anului acestuia s'au împlinit o sută de ani și dela nașterea marelui și neuitatului arhiepiscop și metropolit Andrei baron de Șaguna. Că au fost născuți în același an și în aceeași lună Șaguna și Popazu e neîndoios; dacă însă au fost născuți chiar în aceeași zi, nu este încă dovedit. În biografia fericitului Metropolit se citează tot ziua de 20 Decembrie ca zi a nașterii sale, dar este încă nelămurit, dacă data aceasta e după calendarul vechiu ori după cel gregorian. Unii susțin, că Șaguna s'a născut în 7/20 Dec. 1808, cu două săptămâni înaintea lui Popazu. Ori cum ar fi, aceasta nu poate schimba întru nimic coincidența, că doi bărbați meniți a fi apostoli ai bisericii și ai neamului românesc s'au născut în același an și în aceeași lună.

Poziția și cercul de activitate al lui Șaguna erau mai extinse, precum și activitatea sa mai înaltă, decât cea a lui Popazu. Șaguna a avut un rol mai însemnat în istoria poporului nostru din Ardeal, Banat și Țara ungurească, decât soțul său, care până era Metropolitul în viață a conlucrat la opera măreață a regenerării poporului și bisericii, iar după moartea lui a continuat opera cu credință și devotament.

Șaguna este un nume care aparține de mult istoriei, el reamintește o epocă însemnată în dezvoltarea poporului român dintre Carpați și Tisa, el este strâns legat de istoria bisericii române așa că figura cea impuătoare a marelui Arhiepiscop își aruncă reflexul său până în viața bisericească din zilele noastre. Organizațiunea și așezămintele de azi ale bisericii române greco-orientale din Transilvania și Ungaria au fost puse în ființă în urma neobositei munci și stăruințe a lui Șaguna, care incurajat de dorințele poporului, a știut să folosească cu înțelepciune, energie și tact, influința sa, precum și împrejurările timpului său, pentru emanciparea bisericii sale, mult persecutată și năpăstuită în trecut. A fost un timp memorabil, când pentru o operă atât de măreață și-au aflat între fruntașii națiunii și ai bisericii puțini dar foarte valoroși colaboratori și sprijinitori. Cel mai mare sprijin i-a venit lui Șaguna din partea poporului însuși, a căruia importanță a crescut dela 1848 încoace și a oferit energicului arhiepiscop precum și celorlalți fruntași ai săi un razim tare față cu tronul. Erau vremuri mai puțin vrășmase dezvoltării îndreptățite a poporului nostru. Și pare că erau și oameni mai altfel ca acum, erau mai mari speranțele și mai mare curajul în întreprinderi. Dela moartea metropolitului Șaguna au trecut treizeci și cinci de ani. Să socotim numai acest timp cu urgia

și neajunsurile lui, și vom avea esplacarea deosebirei ce-o vedem.

Deosebirea ar trebui să se vadă numai în aparițiunile exterioare ale împrejurărilor schimbate și vitrege, nu însă nici-decum în interiorul, în sentimentele și moralul nostru, dela care atârna tot prezentul și viitorul nostru.

Cu drept cuvânt s'au luat hotărâri de sinoadele diecezane ale metropoliei de a serba în anul viitor cu solemnitatea și pompa cuvenită memoria lui Andrei baron de Șaguna. Dar ce sunt toate aceste semne exterioare de aducere aminte și de recunoștință pe lângă marea moștenire ce a lăsat-o fericitul Metropolit succesorilor săi în conducerea bisericii și clerului și poporului întreg, pindu-le pe suflet în diferite discursuri și enunțaiuni ale sale să păzească cu scumpătate ca lumina ochilor așezămintele bisericii, statutul organic, să le păzească mai cu seamă având de grije a nu turbura duhul cel bun de dragoste și înțelegere între frați, de-a nu turbura cu deosebire spiritul dreptății, al bunei cuviințe și al moralei lui, apoi a susținea cu tărie disciplina de fier între slujitorii bisericii, la care Șaguna ținea așa de mult. În toată viața sa el a stăruit să ridice moralul și demnitatea preoției, pe care voia s'o vadă premergând în biserică cu exemplu bun. Numai pe calea aceasta vedea asigurată viitorul unei armonii oase și fructifere conlucrări a clerului și a poporului pentru binele obștesc.

Intorsătura fatală ce-au luat-o împrejurările în patria noastră tocmai în intervalul acesta dela moartea neuitatului arhiepiscop, admoniază și mai mult pe succesorii săi, să urmeze cu sfințenie îndrumărilor și sfaturilor sale de aur, neuitând nici o clipită că dânsul punea cea mai mare greutate nu pe materie și pe cele ce sunt împreunate cu ea, ci pe spiritul și pe moralul fiilor bisericii și pe buna rânduială între ei și prin ei în biserică. Nu voim să cercetăm dacă în raport cu greutatea timpurilor a crescut și s'a întărit și puterea morală, care leagă și ține totul și care tocmai în mijlocul multelor pericole, ce amenință astăzi biserică, este și poate fi singura ancoră de scăpare pentru ea și pentru sufletul poporului.

Pronunțând numele lui Șaguna o sută de ani după nașterea acestui mare fiu al bisericii, nu putem decât să dăm expresiune ferbintei dorințe, ca, ceea-ce după a lui convingere și după firea lucrului formează cimentul cel tare, ce singur poate lega peatră de peatră din clădirea cea mare a autonomiei bisericii naționale române gr. or. din Transilvania și Ungaria, să nu se topească la căldura dogoritoare a timpurilor vrășmase națiunii noastre, ci să se întărească și să se înmulțească, ca să fie în veci un spirit de viață nebiruit al Românilor din aceste țări.

Alianța Românilor din Bucovina cu creștinii sociali. Din Viena se anunță că s'a decis în mod definitiv alianța Românilor cu creștinii sociali. În chipul acesta cei 5 deputați români vor intra în partidul creștin-social, ambele părți păstrându-și caracterul național și conlucrând numai în chestiunile economice, sociale și culturale. Această formațiune se va proclama în curând în mod oficial.

Reluarea tratatelor dintre Austria și România. »Neue Freie Presse« află că tratatele dintre Austria și România vor începe imediat după sărbătorile ortodoxe. Pentru a se asigura bunul mers al tratatelor, ministrul plenipotențiar al Austriei la București, Schoenborn, a fost însărcinat să trateze cu guvernul român principiile fundamentale ale tratatelor. Aceasta va forma bazele viitoarelor tratative.

Savanții din străinătate

despre proiectul lui Andrassy.

Revista lunară maghiară »Huszadik Század« s'a adresat — precum știm — către numeroși savanți și bărbați politici din străinătate cu rugarea ca să-și dea părerea asupra proiectului ministrului Andrassy. Din răspunsurile sosite și publicate de amintita revistă reproducem în extras următoarele:

Alfred Fouillée, membru la »Institut de France« scrie între altele:

Dreptul electoral universal e permis numai atunci, când e necondiționat secret. Votarea pe față este un mijloc de terorizare, care trebuie condamnat; nimicește bunele moravuri, deoarece produce lașitate, minciună, tocmeală cu propria conștiință și slugărie față cu cei puternici. În principiu se poate admite fără îndoială dreptul de vot plural, dacă se dă în proporție cu meritele și calificațiunea, iar nu cu averea alegătorilor. E de prisos a da mai multe voturi acelor oameni, cari sunt privilegiații averii. Pentru de a nu introduce privilegiul minorității e de lipsă deci, ca dreptul de vot universal să fie totodată proporțional. Acesta e singurul mod, prin care să fim dreți față de fiecare și să asigurăm intrarea în parlament a elitei. Prin urmare trebuie introdus dreptul de vot după liste, cu sistem proporțional și cu votare secretă. Din punctul acesta de vedere cel mai simplu e sistemul belgian.

Emil Reich, profesor la universitatea din Viena:

Pluralitatea în Belgia s'a adevărit de foarte rea și a cauzat lupte periculoase de stradă. Măcar de ar cruța Ungaria de acestea! În urma votului plural al bogătanilor, se produc între alegători contrastele de clasă și încă în forma cea mai agitatoare. Din contră privilegiul vârstei și a culturii, ca o nedreptate mai mică, nu e așa detestabil, dacă nu are o haină prea dură, deci pe un timp de tranziție de cel mult 10 ani s'ar putea apăra dreptul de vot restrâns al analfabeților; iar aceea împărțire, după care 10 oameni, pentru că nu știu ceti și scrie, valorează numai cât unul, care posedă arta aceasta; care împărțire ține pe un om, care plătește 20 cor. dare directă, mai mult, ca pe 19 săraci, cari n'au umblat la școală, și care prețuiește pe un absolvent al școlilor medii, ca pe 30 de analfabeți: într-adevăr trebuie să aibă o influință foarte revoltătoare.

Alfred R. Wallace, naturalist cu renume european, social-politic și președintele societății »Land Nationalization League«. În fine pot să spun că reforma, complicată a lui Andrassy, după cum mi-a făcut-o cunoscută și mie, eu o socotesc că se poate de nedreaptă și menită de a produce numai abuzuri mai ales prin clasarea votanților după calificația lor. După părerea mea nimic nu îndreptățește pe unul să aibă mai multe voturi decât altul.

Austria și progresul Bosniei. Din Sarajevo se anunță că baronul Benkő, atașatul civil, a făcut în numele guvernului promisiunea, că se pregătesc mai multe proiecte pentru promovarea industriei, a comerțului și pentru asigurarea muncitorilor în Bosnia și Herțegovina. Ordonanța guvernului în ceea ce privește exercitarea meseriilor și întemeierea stabilimentelor industriale în Bosnia și Herțegovina a și fost sancționată de împăratul și se va pune în curând în aplicare. Această ordonanță cuprinde șapte capitole și 73 paragrafi și regulează cele mai de căpetenie afaceri industriale, între altele și chestiunea concesionării. Dispozițiunile luate de guvern țin seamă de starea economică a celor două provincii, dar sunt de alături concepute în spirit modern, și nu mai încap îndoială, că se va înființa în curând și de mulți dorită cameră de comerț și de industrie.

Discursul lui Milovanovici, ministrul de externe sârbesc în ședința de Sâmbătă a Skupștinei, care a culminat în declararea, că Serbia nu se va liniști, până ce Austro-Ungaria nu va fi scoasă din Bosnia, a făcut firește senzație, fiindcă Milovanovici trecea între politicienii reali moderați. Cum dar s'a schimbat deodată și a devenit așa de belicos? Cei mai mulți cred că aceasta este a se datori împrejurării, că Sârbii dela cârmă, văzând că dela Rusia nu se pot aștepta la un ajutor real, și-au schimbat tactica, rev-nind iarăși la amenințările de război în speranța, că prin aceste amenințări vor stoarce dela conferența europeană un sprijin pentru postulatele Sârbiei. Chiar și conducătorul progresiștilor, politicianul conservativ Stoian Novacovici a devenit deodată cel mai mare partizan al războiului. Poate că Milovanovici a vrut prin vorbirea sa să-și recâștige înaintea poporului simpatia ce le-a fost sdruncinat intrigile lui Passici. Prin discursul său înfocată Milovanovici a contribuit la întărirea poziției cabinetului Velimirovici și și-a asigurat astfel sie-și portofoliul.

Iată pasagiul, care motivează cele afirmate mai sus. Milovanovici zise între altele în discursul său:

»Europa nu vrea războiul. Deoarece însă o jertfire a intereselor separate nu poate promova interesele păcii europene, marile puteri par a fi înclinate de a crea un stadium de tranziție. Guvernul sârbesc s'a silit deci în ambele cazuri, fie pentru o soluțiune provizorie sau definitivă a chestiunilor, de a păstra solidaritatea cu marile puteri prin aceea, că au adus în consonanță postulatele sârbești cu ideile lor. E greu de a se spune înainte ce program va învinge la conferență, dacă se va intruni, programul Serbiei, ori al Austro-Ungariei? În tot cazul moralul și dreptul e pe partea noastră... De aceea avem convingerea, că vocea Serbiei va fi auzită la conferență...«

Pacea lumii. Președintele Republicei franceze a primit de anul nou corpul diplomatic. Cu aceasta ocaziune ambasadorul Spaniei, ca decan, a pronunțat o alocuțiune constatând bunăvoința diplomației, care a reușit a atenua, dacă nu a rezolva primejdiiile, cari au luat naștere în 1908. Aduce elogiul Franței, care s'a mișcat cu înțelepciune și cu tact în mijlocul aspirațiunilor celor mai potrivnice și care a contribuit la găsirea soluțiunilor satisfăcătoare și la înlăturarea primejdiiilor. Franța, mai ales, împreună cu o altă puternică națiune, a dat un exemplu, care stabilește un precedent precedent pentru regularea juridică a tuturor conflictelor internaționale.

Președintele Fallières a răspuns aducând elogiul ambasadorului. Franța îi va fi recunoscătoare pentru elogiile măgulitoare. Înțelegerile pe cari le reclamă opinia publică, nu conțin nimic, care să

demnitatea guvernelor și permit menținerea păcii mondiale. Președintele a solicitat pe tot corpul diplomatic, că contribuie la această operă de concordie.

Catastrofa din Italia.

Peste câteva zile se va întruni camera italiană, dela care guvernul va cere imputernicire și creditele necesare pentru reconstruirea edificiilor publice din orașele, cari s'au prăbușit în urma cutremurelor de pământ. Tot din partea guvernului se va lua inițiativa și pentru reconstruirea caselor particulare.

Intr'aceea munca de salvare continuă pe toată linia iar populațiunea a început să se reculeagă de sub impresiunea catastrofei elementare.

In următoarele săptămânile mai nouă ce ne sosesc din Italia.

Turin, 4 Ianuarie. Ministrul-președinte Giolitti a declarat că acțiunea de ajutorare pornită din partea Curții își ajunge scopul. Jumătate din populația orașului a fost salvată. Sunt cam 80,000 de morți. E mare teama de izbucnire a unei epidemii. Numai după 6 luni de zile e speranță că se vor putea începe reparațiunile. Camera a fost conchemată ca să ia hotărâri pentru acțiunea de salvare. Din excedentul bugetar se vor întrebuița imediat 30 milioane lire.

Roma, 4 Ianuarie. — Duminecă dimineața s'au oficiat în toate bisericile din Roma servicii funebre pentru victimele cutremurului de pământ. O mare mulțime de lume a asistat mai ales la Sf. Petru, unde Mr. Cappelletti, patriarh la Constantinopol, a oficiat serviciul cu asistența cardinalului Rapolla. În toate bisericile s'au făcut chete în favoarea victimelor. Comitetul pentru ajutorare a făcut duminică de asemenea chete publice pe străzi, pe piețe și la sediele secțiunilor electorale. Placarde cu marginile îndoliate fac apel la generozitatea cetățenilor iar studenții împărțesc trecătorilor apeluri invitând lumea caritabilă să-și dea concursul și să depună obolul în cutiile puse în acest scop. O vie emoțiune domnește pretutindeni.

Palermo, 4 Ianuarie. — Din familia consulului rus din Messina nu au mai rămas în viață decât nevasta consulului, care este grav rănită și care a fost transportată la Syracuse pe bordul lui Cesarevici. Vaporul »Volta« a transportat un copil de o lună, scos de sub dărămături dintre brațele mamei sale moarte. Se crede că consulul Statelor Unite împreună cu soția sa sunt printre victime. Soldații, cari lucrează acum în Messina, sunt în număr de zece mii.

Triest, 4 Ianuarie. — Direcțiunea generală a Lloydului austriac a pus la dispoziția consulului general italian din Triest două vapoare ale Lloydului și anume »Imperator« și »Maria Valeria«, cari sunt gata montate pentru transportarea celor rămași în viață. Astăzi vor pleca aceste vapoare provăzute cu mijloace de ajutoare și merinde.

Magdeburg, 4 Ianuarie. — »Magdeburger Zeitung« desminte știrea că s'ar fi hotărât părăsirea orașului Messinai. Ziarul susține că guvernul italian a hotărât să reconstruiască orașul în contul statului. Se vor face diguri puternice în contra mării. Mijloacele pentru reconstruirea orașului se vor procura prinț'o dare specială, care va fi prezentată Camerei în Ianuarie. Proiectul va fi primit cu siguranță de Cameră. Pentru reconstruirea Messinei sunt de lipsă 500 milioane lire.

Roma, 4 Ianuarie. — Numărul victimelor crește mereu pentru că mulți răniți mor. Numeroase orașe s'au declarat gata a primi pe răniți și orfani. Orașul Genova primește 7000.

Paris, 4 Ianuarie. — Ministrul marinei a trimis 50,000 cutii cu conserve și 1000 cuverturi.

Sibiu în 3 Ianuarie 1909.

Un frumos act de binefacere. Azi la 3 oare d. a. s'au împărțit între elevii și elevele școlii populare gr. cat. de aici darurile de Crăciun în număr neobișnuit de bogat. Peste 62 copii de școală au fost dăruiți cu diferite vestimente călduroase, cu material pentru lucru de mână, colaci, mere, smochine, requizite de învățământ, etc. Acest act frumos de binefacere se datorește hărniciei comitetului Reuniunii de femei pentru înfrumusețarea bisericii în frunte cu zeloasa presidentă a Reuniunii d-na Elena Dr. Isacu. Distribuirea darurilor a fost precedată de cântarea Troparu-

lui Nașterii Domnului și a unei colinde potrivite, ambele ezecutate în cor din partea elevilor frumoși și precisi, sub conducerea învățătorului Romul Botezan, și de două declamațiuni asemenea potrivite actului, după cari d-l protopop Nicolau Togan prin cuvinte alese, arătând însemnătatea actului de binefacere în legătură cu sărbătoarea Nașterii Domnului, îndeamnă pe elevi să fie cu mulțumită și recunoștință față cu binefăcătorii lor. La aceasta înălțătoare festivitate școlară pe lângă un public numeros, au asistat membrii comitetului Reuniunii femeilor în frunte cu d-na presidentă Elena Dr. Isacu, d-l Iuliu Bardosy, inspector școlar reg. în retragere, d-l Romul Simu și fam., și alți intelectuali. Bucuria generală era întipărită pe fețele tuturor și în deosebi pe ale copiilor și părinților prezenți.

Spesele acestui act înălțător de binefacere au fost acoperite prin contribuiri benevole. Au contribuit în bani: câte 20 cor. cassa bisericii și d-na Elena Dr. Isacu, cor. 13.26 s'au colectat cu discul în biserică, câte 10 cor. d-nele Elena Russu și Ana Togan, 6 cor. A. P., 4 cor. d-l major Ios. Sebastian. 3 cor. d-na Emilia Dr. Russu, câte 2 cor. d-nele: Irina Bardosy, Ida Breban, Cornelia Codarcea, Eugenia Crețiu, Cornelia Dr. Dan de Apșa, Maria P. de Hârșanu, Elena Henteș, Elena Lucaș, Constanța Dr. Pop, Valeria Popescu, Luiza Rațiu, Cornelia Surdu, d-șoarele: Nica Dunca de Sajo și Felitița Rațiu, d-l Romul și Maria Simu, d-l Emil Verzariu, N. N., l. A. P.; câte 1 cor.: d-l Muntean, d-șoarele Letiția Popescu și Susana Sabo, d-na Malvina Verzariu, 40 bani: Safta Rempold.

Cu vestimente au contribuit; d-nele Letiția Dr. Bologa un rând de haine pentru un băiat, Carolina Codarcea 2 rochițe, 2 bluze, un căpuz și o pălărie, Eugenia Crețiu 2 rochii și 2 căputuri; Elena Dr. Isacu 7 bucăți de albituri, 2 părechi ciorapi și 1 jachetă; Valeria Popescu o jachetă, și în sfârșit d-na Letiția Dr. Bologa o ferdelă de mere.

Pentru darurile acestea generoase subsemnata direcțiune școlară se simte plăcut îndemnată a exprima și pe aceasta cale în numele numărșilor școlari ajutoarați cele mai profunde mulțămiri atât bunilor contribuitori, cât și onoratului comitet al Reuniunii femeilor și în deosebi d-nei prezidente Elena Dr. Isacu, căreia îi revine partea leului din acest act frumos de binefacere, precum și d-nei Maria Botezan, pentru confecționarea numeroaselor bucăți de vestimente.

Comitetul Reuniunii femeilor a săvârșit un act, ce de sigur îl onorează.

Diracțiunea școlară.

Din Năsăud.

Năsăud, 1 Ian. n. 1909.

Duminecă în 27 Decembrie st. n. 1908 s'a ținut adunarea generală ordinară a *Casinei române* din loc. cu care ocaziune comitetul vechiu primind absolutoriul, s'a ales cu unanimitate un comitet nou în persoanele: Dr. Alexiu David avocat; prezidente ai casinei; Teodor Simeon profesor gimnazial vicepreședinte, Emil Tișca contabil; secretar I, Vasile Bichigean profesor gimnazial; secretar II Ioan Mărginean contabil; cassar al casinei, Gavrilă Feți mare proprietar; econom, Ignat Seni învățător fundațional membru de comitet, Emil Domide profesor gimnazial; censor, Dr. Dumitru Hodor candidat de avocat; censor, Dr. Nicolae Drăgan profesor gimnazial; censor.

Sperăm dela noul comitet, care e compus din bărbați destoinici și energici, că va face ca casina română din Năsăud să înainteze pe calea progresului și a înfloririi naționale.

Din raportul comitetului anului trecut (1908) de însemnătate deosebită e partea aceea, unde se arată cum că în decursul anului trecut această reuniune de lectură inofensivă — pur culturală — încă a fost trasă în noroiu și încă într'unul din cele dintâiu ziare ale noastre.

Copil crescute la noi, de noi și în școlile noastre — *viperă ținută la sân* — nu s'a sfîit a arunca cu tină în tot ce noi avem mai scump și sfânt: a defaimat gimnaziul — acest sfânt templu al muzelor în ținutul nostru; a defaimat pe profesori, cari cu atâta conștiințiozitate își îndeplinesc nobla lor chemare; a defaimat preoții și întreagă inteligența de pe Valea Someșului, cu care preoțime și inteligență ori care țară poate fi mândră.

Nu ne mirăm de loc că a fost capace de așa ceva, pentru că e străin de noi,

de nizuințele și aspirațiunile noastre; nu se poate identifica cu noi fiindcă e străin și de legea și de sângele și de neamul nostru românesc.

Ne prinde însă mirarea cum de unui asemenea pamflet, care mănjește o parte însemnată a inteligenței române, i-s'a putut da loc și încă de frunte într'un ziar românesc?

Correspondentul.

NOU ABONAMENT
LA
„GAZETA TRANSILVANIEI“.
Cu 1 Ianuarie st. v. 1909

se deschide nou abonament pe cuartatul prim al anului, la care invităm pe toți amicii și sprijinitorii foiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 coroane, pe șase luni 12 coroane, pe trei luni 5 coroane, pe o lună 2 coroane.

Pentru România și străinătate: Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 franci, pe trei luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50.

ADMINISTRAȚIUNEA.

STIRILE ZILEI.

— 23 Decembrie v.

Congregațiunea comitatului Brașov este convocată la o ședință extraordinară pe ziua de 12 Ianuarie n. 1909 la oarele 9 a m. în sala cea mare a edificiului »Sfatului«. La oădinea zilei sunt 67 puncte.

Regele Carol pentru cei săraci. Ca în toți anii și anul acesta, cu ocazia sărbătorilor de Crăciun, s'au împărțit în palatul regal ajutoare în bani, lemne și diferite obiecte, la un mare număr de săraci din București. Numărul persoanelor ajutate anul acesta de Maj. Sa Regele, se ridică la aproape două mii. Printre aceștia se află și numărșii săraci recomandați de comunitățile altor rituri. Regele Carol s'a gândit și la săracii din alte orașe și a dat ordin să se distribuie ajutoare în contul său la Iași, Galați, Bârlad și alte localități din țară. Suma totală oferită de suveran anul acesta, de Crăciun pentru săraci se urcă la 45 mii lei.

Școlile din Sibiu rămân închise. — Din motivul, că în Sibiu tot mai grasează tifosul, a dispus vicecomitele comitatului Sibiu, că toate școlile să rămână închise până la 2 Februarie 1909.

Dela Reuniunea română de muzică din Sibiu. În adunarea generală ținută Miercuri sara, reuniunea română de muzică din Sibiu s'a constituit astfel: prezident protopresbterul Dr. Ioan Stroia, secretar S. Roșca, cassar I. Rebeaga, dirigent A. Bena, membrii în comitet Dr. M. E. Cristea, I. Popescu și Dr. T. Brediceanu, arhivar A. Crișan.

Promoțiune. Din Cluj ni-se scrie: În 23 Decembrie a fost promovat la gradul de doctor juris la universitatea din Cluj, bravul și zelosul tânăr lugojan Fabius Ion Geleșian.

Cununie. Din Târgu-Jiu ni-se comunică că în 4 Dec. v. a. c. a avut loc cununia d-lui Pavel Sima-Chilom cu d-șoara Iulia Ștefania Bobancu, fiica d-lui Ștefan N. Bobancu, fost redactor responsabil al »Gazetei Transilvaniei«. — Felicitările noastre!

Asociațiunea din Arad. Asociațiunea culturală din Arad a hotărât să țină o conferință pentru publicul decărturari români din Arad. Inceputul conferințelor s'a fixat pe la sfârșitul luni lui Ianuarie și se vor succeda cam la două săptămâni. S'au stabilit până acum următoarele prelegeri: Avram Sodeanu, profesor, va ceti despre »Originea Românilor«; d-na Mariana Bocu despre »Nicolae Grigorescu«; d-l I. Russu-Șireanu despre »Noua mișcare literară«; d-nul Nicolae Mihulin profesor: »Viața omului preistoric« și d-l Sever Bocu despre »Moise Nicoară«.

Jefuire nereușită. În oficiul postal din Alba-regală a intrat alaltăeri un individ înarmat cu un revolver, amenințând pe cei de față, doi oficanți și doi servitori, că îi

împuscă dacă nu îi dau toți banii ce îi se află la postă. Oficanții i-au predat tâlharului scrisorile cu bani în valoare de 58 mii cor. Drept mulțumită el a pușcat asupra oficanțului Kiss, care, lovit la cap, a murit imediat. A tras apoi câteva împușcături și asupra celorlalți. Servitorul Berényi, care fu rănit ușor la umăr, se aruncă asupra tâlharului. Celelalt servitor i-a sărit în ajutor tovarășului său și l'au desarmat pe tâlhar sfărâmându-i capul cu revolverul. Poliția fiind avizată, a sosit la fața locului și a constatat că tâlharul nu e altul, decât servitorul deia institutul de corecțiune din Alba-regală, Ștefan Kern. Soția lui încă a fost arestată, bănuită fiind că ea avea cunoștință de planul de jefuire al bărbatului său.

Moartea preotului Ion din Petersburg. Din Petersburg se acunță, că în ziua de 1 Ianuarie st. n. a murit la Kronstadt faimosul preot Ioan, cunoscut în toată Rusia ca făcător de minuni. Iodată ce s'a aflat de moartea preotului Ioan, mii și zeci de mii de credincioși din întreaga Rusie, au început să se îndrepte spre Petersburg. Trenurile sunt luate cu asalt de mulțimea credincioșilor. Mii de oameni din cauza lipsei de vehicule trec din Petersburg la Kronstadt pe ghiată și-și petrec noaptea prin împrejurimi, sub cerul liber. Toți voesc să asiste la înmormântarea acestui sfânt. Gerul este extraordinar de mare și se așteaptă să se întâmple accidente credincioșilor ce stau pe ghiată și zăpăliți așteptând ziua înmormântării. Poliția a luat măsuri pentru ori-ce eventualitate. În popor s'a răspândit șvonul, cum că preotul Ioan a fost văzut a doua zi după moartea sa, cum s'a urcat la cer pe un nor de foc. Multi sunt incredințați că a treia zi, preotul Ioan va învia ca și Christos, dar va trăi înainte în mijlocul poporului rus.

Reprezentățiune teatrală în Săliște. Corpul învățătoresc dela școala greco ort. română din Săliște va aranja o producțiune și reprezentățiune școlară în 8 Ianuarie 1909 st. n. (a doua zi de Crăciun) în sala festivă a școlii din loc după programul următor: I. »Moara«, cor de copii de Kiriak. 2 »Bucura timpărate« colindă. II. a) »Ingerii« scenă de Crăciun. b) »Medicul miraculos«, teatru de copii. III. »Neptul răsfățat«, tarsă în 5 acte, de A. Ketzebue, prelucrată de T. V. Păcățian. — Joc. — Venitul curat e de biblioteca școlară.

Muzeul Asociațiunii. Și-au mai răscumpărat felicitările de *Anul nou* în scopul înzestrării muzeului Asociațiunii, următorii domni, cărora le exprimăm mulțămia comitetului central: Ioan Cavaler de Pușcariu, jude de curie în p., Bran cor. 10; Dr. Zosim Chirtoș avocat, Câmpeni cor. 10; Nicolae Proștean avocat, Lugoj cor. 8; Ioan Pamfilie architect, Sibiu cor. 5; Dr. Ioan Vescan avocat, Teaca cor. 5; Victor Păcală profesor, Sibiu cor. 4; Ioan Rebeaga funcționar la »Albina« coroane 3; Ioan Urzicean, Corbu (Cincu) coroane 3; Ilie Dobrota paroch, Poiana Sibiului cor. 2; Simeon Andron inv., Sarafalva cor. 1. Suma coroane 51. Listele precedente cor. 144 Total coroane 195. Sibiu, 4 Ianuarie 1909. — *Președintele Asociațiunii*

Din Sebeșul-săsesc. Suntem rugați a da loc următoarei declarații: Subscriși declarăm, că petrecerea ce se va ținea în 27 Decembrie st. v. (a treia zi de Crăciun) în Sebeșul săsesc, nu e a tinerimii studiuase, care numire este deci usurpată. Pentru că: 1. Această petrecere e aranjată de o minoritate disparentă a acelei tinerimi și ar fi trebuit să deo o producțiune culturală. 2. Aranjierii petrecerei ni-se pare că au apucat în apele maniei de partid, de oare ce venitul curat nu vreau să-l destineze fondului ce l'a înființat astă vară tinerimea pentru o bibliotecă publică românească, ci intenționează să-l dea revistei »Munca« un organ publicistic, care cel puțin prin naștere pare a aparține unui partid. Punctul principal în programul de activitate a tinerimii de aici a fost și va fi să nu se amestec în luptele de partide, ci din contra, să-și deo silința să fie chiagul vieții culturale de aici. Ne exprimăm indignarea față de pasul acelora, cari n'au ținut cont de cele arătate mai sus.

Sebeșul-săsesc în 4 Ian. 1909. — Aurel Dobrescu stud. med., Lionel Blaga, stud. în drept, Valeriu David st. iurist.

Au murit de emoțiune. Din Londra se anunță că Sămbăta a intrat în vigoare legea asigurării bătrânețelor după care tot cetățeanul din regatul britanic, care a ajuns la vârsta de 70 ani, în muncă cinsțită, să primească o pensiuune săptămânală

de cine plăngi. Mulți bătrâni, după ce au primit pensiunea, au murit de emoțiune.

Revolutionarii ruși condamnați la moarte. Consiliul de războiu din Petersburg a pronunțat sentința în procesul atacului împotriva lui în timpul războaielor din 1905 contra liniei ferate Catharina; 32 de acuzați au fost condamnați la moarte, 12 la muncă silnică pe viață, 48 la muncă silnică pe câte mai mulți ani, iar 29 au fost achitați.

Flotila de războiu aeriană în Franța. Ministrul de războiu francez se ocupă serios cu creșterea creării unei flote de războiu aeriane. Ministrul a trimis societăților pentru industria de automobile și aeronautică invitațiunea să facă proiecte pentru construcții de aerostate și să le înainteze departamentului de războiu. Cel mai bun proiect va primi un premiu de 5000 franci și societatea însărcinarea de a-l executa.

Ce va fi cu mandatele. Organul Tiszaișt »Az Ujság« se întreabă, dacă cesțiunea băncii e o cesțiune națională-politică, ori financiară-politică, și răspunde, că e o cesțiune de mandate. Nu trebuie să uităm că la încheierea pactului în 1906 nici nu s'au gândit la cesțiunea băncii. Numai când au încheiat învoiala economică cu Viena, când au urcat cvota și în delegațiuni s'au arătat mai mameleci decât mameleci, s'a ventilat marea idee: Cu ce dracu să pășim noi înaintea alegătorilor noștri? Și iată că au aflat banca separată maghiară. Cu asta mai pot să se prezinte alegătorilor, mai pot să arete ceva, mai pot să primească voturi.

Iată de ce cesțiunea devine așa dificilă. Față cu unele motive politice și financiare ar mai ceda de o parte și de alta. Dar ce să se întâmple cu mandatele? Spune-ne ceva, o Wekerle, cu ce să mințim una bună alegătorilor noștri și garanțiază-ne, că aceștia și de aci încolo ne vor privi de patrioți cu capu 'n mână, atunci poate să ia dracu banca națională în orice formă — așa-i tacsează »Az Ujság« și-i cunoaște mai bine decât noi!

Intâmpinare.

Abafaja, 16 Dec. 1908.

La notița mea din Nr. 261, 1908 la care răspunde un corospondent »Sighișoreanul« în Nr. 265 din 1908, viu a-i relecta următoarele:

»Gura mincinosului omoară sufletul Sol. c. I v. 11«. Binevoiască d-l corospondent »Sighișoreanul« a-și lua osteneala să recitească Nrii 54 și 235, 1908 »Gazeta« (Nr. 221/1901 din »Tribuna«) acolo își va putea afla convingerea și răspunsul într-o liniștire conștiinței și interesului față cu biserica și școala din parochia mea, și numai după aceea să se facă avocatul nechemat, atacând cele două clenodii scumpe neamului românesc, asemănându-le cu »șopuri« și »cotețe« »Casa Domnului e casă de rugăciune, iar voi a-ți făcut-o.« Numai o fantazie teatralistă poate născoci așa ceva...

Ce privește sf. biserică »șopru« și fiica ei școala »cotețe« *Mendacem oportet esse memorem.* — S. biserică zidită pe fundament de piatră în 1846, acoperită în 1907 din nou (turnul cu pleu jumătate), Cruce nouă și o provăzută cu cor, pictată frumos din lăuntru, pereți și cupolă și e în stare cea mai bună și luminată de 9 ferestri mai mari de 1 metru, iar școala e zidită în 1884/5 cu 3 încăperi mari și provăzute cu cele mai necesare obiecte de învățământ, despre care nici contrarii noștri nu pot zice rău, căci iată cum se exprimă *Pallós Albert* în opul său »Istoria școalelor din comitatul Murăș-Turda« la pag. 93 despre școala noastră: »Mobilatura școalei drept că nu este completă, dar cu requisitele de învățământ cele mai necesare e provăzută«. Și totuși cutează la Sighișoreanul și încă prin ziaristică a-o face ca Român »cotețe«. Ușa i deschisă, să poțtească să intre.

Iară protocolul luat în adunarea generală la 15 Noemvrie 1908 de harnicul nostru protopop M. On. d-l Ariton M. Popa și autenticat de senat, pentru a-i îndemna pe poporenii la ridicarea unei noi sale de învățământ, arată că însu-mi mi-am îmbiat ajutorul din puținul meu la caz dacă școala va fi obiecționată și nu ar corăspunde legii...

La aserțiunea laudelor contelui îi răspund că în biserica gr. cat. din Abafaja se numără între dăruitori și binefăcători: familiile Apafi László, Bornemisa Pál, Huszar Karoly și prefectul I. P. Major, cari

prin literile dotaționale din 1852 și s. biserică actuală și școala cea veche și peste 36 jugăre de pământ și fondul intern sunt donațiunea din bunurile domnilor conți, cred că mă pricepe corospondentul — apoi ca Români vorbesc dialecte romano-maghiare, cetesc istoria poporului românesc cu dialecte numai de prin Ardeal, cât diferă de adevărata noastră limbă românească.

Nu mai puțin neadevăruri scrii despre persoana mea într'un citat lăudându-mă perfid cu comorile lui *Cresus*, iară în alt citat te taci și mai ridicul, când afirmi că sum preot necăsătorit, pe când de fapt sum tată a unei fiice orfane de mamă cu 4 prunci de școală. Mă mir cum de vii D-ta a-mi dicta mie ca tutore cu sfaturi, că să fac cu averea mea fonduri etc. Oare câte fonduri fac domni docenți dacă ești și d-ta un atare? din venitele cele grase (? — Culeg.) de 1000 coroane și quinquenalele ce le încasează docenții fără a-i divide d-l ministru că are sau nu preparandii, și nu ca preoți cari sunt divizați cu și fără matură, și nu se pot bucura de salariul unui învățator cu 1—2 clase gimnaziale și fără preparandii.

Ce privește citatul meu »imposibilitatea ținerii școalei gr. cat. aci între 3 confesiuni«, se referă la §§-ii legii ministeriale: Că unde sunt 2 sau 3 confesiuni cari primesc ajutorul de stat, d-lui ministru îi stă în voie a-le cassa și a introduce școala de stat. Și fiind comuna noastră cu 3 confesiuni, și cu ajutor de stat, nu e mirare nici imposibilitate de a ni-o perde, fiind vorba de școală și salar, nu de edificii — și dacă rom. cat. încă o vor ceda ca evanghelicii-ref., cine să o mai susțină? Preotul sau Abafajanul care numai apa nu o cumpără, și comuna e închisă hermetice cu loc domnesc? Sfaturi dela pigmei nu primim, acolo-i superioritatea noastră competentă de a ne da îndrumări. Viitorul școalelor noastre e ascuns în tainele lui Dumnezeu.*

Iară lumina electrică, dacă ai locui D-ta în școala-cotețe, încă ț-i-o ai aduce pe punga proprie. Când limba cărtitoare te împunge, adu-ți aminte că nu de fructele cele mai rele se leagă vespii. (Bürger.)

Ierotheiu Crișianu,
paroh gr. cat.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Petreckeri.

Primim o invitare la producțiunea teatrală împreună cu dans, ce o va aranja inteligența română din Cetea și jur în ziua de 28 Decemvrie st. v 1908 (a 4-a zi de Crăciun) în localul școalei din Cetea. Venitul curat e destinat »Reuniunii economicilor« din Cetea. Program: I. »Țiganul la țarg«, dialog de Em. Suci. II. Teatru: »Biletul de tramvai«, comedie într'un act, de Grigoriu Mărunțan. După producțiune urmează dans.

Corpul învățătoresc din *Feldioara* cu concursul unui grup de studenți dela școala comercială gr. or. rom. din Brașov, invită cu toată onoarea la producțiunea teatrală muzicală, împreună cu dans, ce o va aranja Vineri (a 2-a zi de Crăciun) în 26 Dec. v. 1908 (8 Ianuarie 1909), în sala hotelului comunal din loc Venitul curat este destinat, o parte pentru »Fondul cultural«; o parte pentru »biblioteca locală« și o parte pentru »Fondul de excursiuni al studenților comercialiști din Brașov«. În program sunt luate mai multe coruri, declamațiuni și piesa teatrală: »O ședință comunală«, de G. Stoica.

O producțiune declamatorică-teatrală se va aranja cu elevii școalei gr. cat. din Șard, în 9 Ianuarie st. n. 1909 st. n. (a 3-a zi de Crăciun) în edificiul școlar. Venitul curat e destinat pentru cumpărarea de cărți pe seama școlariilor săraci. În program sunt luate mai multe coruri și declamațiuni. De asemenea se va juca »Călușorul« de către elevii școlari.

*) Bine ar fi fost ca părintele să arate dacă a făcut vr'o încercare spre a salva școala într'un chip sau altul, și dacă s'a adresat în privința aceea la »superioritatea competentă de a da îndrumări?« Corospondenței din cesțiune, noi i-am fost dat loc numai, fiindcă a pledat pentru asigurarea existenței școalei rom. conf. din Abafaja. Dacă fără știrea noastră corosp. s'a folosit de unele date neexacte, regretăm și desaprobam faptul; nu putem aproba însă nici fatalismul părintelui cu privire la școală. — Rud

Varietăți.

Chestiunea incidentului dela Casa-blanca, care privește de-o potrivă pe Franței și pe Germani a ajuns în fine să se desbată la Haga.

Cele două puteri, cari nu păreau dispuse să cadă la o înțelegere pacinică, fac acum apel la instituția, pe care o impune civilizația și umanitatea timpului nostru.

Cu toate că diferendul nu e tocmai de mare greutate pentru pacea dintre cele două mari puteri. se speră, că acest cel dintâi apel făcut de Franța și Germania curții dela Haga, va fi urmat și de altele pe cari le vor cere împrejurări mai grele ca cea de azi.

Majoritatea parlamentului francez și-a arătat satisfacția deplină față de guvern pentru drumul pe care l'a ales, iar delegația franceză a societăților pentru pace, a cerut, ca guvernul să încheie o convenție arbitrală permanentă cu Germania, astfel ca pe viitor toate neînțelegerile dintre cele două state să fie trimise spre a fi judecate de curtea dela Haga.

Alte dovezi de cele mai bune intențiuni ce le au membrii grupului pacifist din parlamentul francez pentru promovarea ideii de pace între state și între națiuni sunt următoarele:

La apropiatele alegeri de senatori ei vor întreba pe fiecare candidat ca să afle: 1) Dacă este partizan al organizației juridice dintre națiuni. 2) Dacă va vota o subvenție biroului permanent al păcii și celorlalte oficii internaționale. 3) Dacă va adera grupurilor de arbitragiu și conferențelor interparlamentare. 4) Dacă va cere constituirea apropiată a comisiunilor însărcinate cu studiul preparator al chestiunilor ce urmează a se supune la desbaterile celei de a treia conferență dela Haga.

Dacă și în parlamentele altor state ar fi așa de serioase stăruințe, de bună seamă că conferența dela Haga ar avea un program mai radical ca al celor două de până acum și, de bună seamă, între conferență și conferență n'ar mai fi distanțe de timp ca acelea de până acum.

...Dela 1908 până la 1915 câte ciocniri între state și ce dezastre nu se pot întâmpla!

Amatorii de statistici nu se dau în lături din fata nici unei anchete. De curând unul dintr'ansii a voit să cunoască și să claseze »științificește« pricinile ce îmboldesc pe tinerelē fete la *măritiș*. Întrebând pe 95 fete, a căror vârstă se cuprindea între 15—17 ani, au găsit că 5 au dorit căsătoria pentru a putea »eși singure«; 10 pentru a petrece; 5 pentru a călători; 7 pentru a posedea o casă a lor; 4 pentru a avea copii; 61 pentru că mai toată lumea obișnuște acest lucru, și 3 nu au putut să-și dea seama de ce. Să fi dispărut oare iubirea din inimile fetelor moderne, sau mai bine să presupunem, că toate mărturisirile lor nu au fost sincere?

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 5 Ianuarie. Prim-ministrul Wekerle a plecat Duminecă seara la Viena pentru a fi primit în audiență de Maj Sa. Se spune, că dacă lui Wekerle nu-i va succede să capete garanții suficiente care să satisfacă pactul de vedere al guvernului ungar, cabinetul își va prezenta peste câteva zile dimisia.

Budapesta, 5 Ianuarie. În consiliul de miniștri ținut alaltăeri după amiazi a fost la ordinea zilei cesțiunea prelungirii privilegiului băncii austro-ungare și cesțiunea militară. Ministrul Kossuth a protestat în contra prelungirii cerute a privilegiului, iar ministrul Apponyi a declarat ca concesiunile militare pe baza programului comisiunei de noua nu sunt satisfăcătoare. Mare consternare a produs între miniștrii știrea că președintele Iusth și dep. Hollo vor face cea mai strășnică opoziție în cesțiunea băncii.

Petersburg, 5 Ianuarie. Guvernul rus a primit înștiințarea telegrafică din Teheran, că șahul și-a trimis toate trupele disponibile spre Taebris, unde va avea loc o luptă hotărâtoare cu trupele rebele. De rezultatul

acestei lupte depinde tronul șahului și poate chiar și viața suveranului persan, căci mulți conducători persani sunt hotărâți să isprăvească odată cu starea actuală de lucruri din Persia.

Roma, 5 Ianuarie. În Reggio di Calabria s'a resimțit alaltăeri un nou cutremur, care a produs o panică grozavă. Turnul catedralei din Caltagirone s'a prăbușit și a îngropat sub ruinele sale pe crâsnicul, fiul său și alte numeroase persoane ce se aflau în apropiere.

Roma, 5 Ianuarie. După o statistică oficială și-au găsit moartea între ruinele Messinei următoarele persoane: afară de un soldat întreg regimentul de infanterie 83. Compăniile 1, 2, 3, 4, 9, 10 și 11 ale regimentului 22. Regimentul 89 afară de 5 subofițeri, apoi toți carabinieri, vameșii, întreg personalul vapoarelor stabilite în Messina, toți elevii semnarului 3/4 părți din funcționarii orașului și consilierii comunali.

Reggio di Calabria, 5 Ianuarie. Serviciile organizate pentru distribuirea merindelor și corturilor de salvare procedează în mod regulat. Populațiunea începe a fi mai puțin preocupată. Se trimit ajutoare în comunele din provincie, cari au fost mai păgubite și cari au fost divizate în zone militare.

Constantinopol, 5 Ianuarie. În spitalul francez din Beirut, s'au constat trei cazuri de ciumă pneumonică, dintre cari două mortale. Alți bolnavi cari se aflau în aceeași sală a spitalului arată simptome suspecte.

Constant nopol, 5 Ianuarie. Guvernul va publica în o carte roșie corospondența diplomatică, aceasta în urma dorinței exprimate în Senat.

Constantinopol, 5 Ianuarie. Poarta și camera au primit din mai multe localități din Europa și Asia depeși de protestare inspirate de către junii turci în contra anexării Cretei. Mai multe depeși sunt extraordinar de șoviniste.

Paris, 5 Ianuarie. Alaltăeri s'a resimțit pe insula Stromboli un cutremur puternic. Deodată și-a început activitatea și vulcanul Stromboli. Mai multe case s'au prăbușit. Populațiunea fiind cuprinsă de mare panică a părăsit casele și s'a refugiat pe câmpuri.

Domnii abonați ai fôiei noastre, cari nu și-au reînnoit încă abonamentul sunt rugați a-l reînnoi cât mai curând ca să nu li se întrerupă regulata espedare a ziarului.

Administrațiunea
»Gazetei Transilvaniei«.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu
Redactor respons: Victor Braniceanu

Copii întărcați

se ingrașe curând, se întăresc, capătă fața tuandafirie dacă li-se dă Emulsiunea Scott, care este foarte hrănitoare. Emulsiunea Scott o vor lua bucuros și mistui ușor.

Veritabilă emulsie de
mărcă — pescarul —
cu garanție
a producției lui

Medicii și moașele din toată lumea are confiență în
Emulsiunea Scott
având cunoștință de rezultatele obținute cu Emulsiunea. (7)

Prețu unei sticle originale 2 coroane 50 bani.
Se capătă în toate farmaciile.

„Călinarul Plugarului“.

A apărut în editura tipografiei A. Mureșianu din Brașov „Călinarul Plugarului“ pe 1909.

Cu aparițiunea lui pe 1909 „Călinarul Plugarului“ intră în al 17-lea an al existenței sale.

Convins fiind că cetitorii acestui călinar îi vor face și de rândul acesta o bună și caldă primire, invităm pe toți dela țaran până la frunții dela oraș, cu fratească dragoste să-l cumpere, să-l citească și să-l răspândească, ca pe un călinar de care omânia până acuma încă nu i-a părut rău că a dat pentru el puținii bani ce costă.

În partea întâia a „Călinarului Plugarului“, aducem datele calendaristice în toată estensiunea, după cari urmează îndrumările necesare, privitoare la poșta, telegraf, la taxele pentru timbre, competiție etc. Urmează apoi tabe-la târgurilor din Ardeal, Banat și țara ungurească după datele oficiale ale ministerului ung. de comerț. Târgurile sunt indicate atât după alfabet, cât și după lunile anului.

Partea economică conține următoarele: Așternutul vitelor. Îngășatul vitelor. (I. Georgescu). Să ținem o rândulă amănita la nutreala vitelor. (A. Nistor). O prelegere populară despre alegerea și pregătirea seminte, de A. Boldor. Animale folositoare și stricătoare plugăritului și grădinăritului, (I. Georgescu) Economia și seceta, (I. Georgescu). Povețe.

Partea literară are următoarele articole: Baroniul lui Toma Volture (de I. Rodina). Florile dalbe, colindă, de V. Alexandru). Sărbători vesele, (de Th. Popovici-Gravita). Jubileul „Gazetei Transilvaniei“. Poezii populare. (Constantin Manu învăț.). Anecdote și glume: Pân' mi-a est părul prin căciulă... Dada toși a murit... De-ah... Luati-l dacă-i al vostru... Ce a mi David?... Mai mare decât mine nimeni nu-i pe lume. E butrin seracul. Năduful cel mare și răzbunarea femeii. Mătușa dela stână. Multe și de toate Sfaturi de ale bucatăriei pentru femeile econome.

Printre articolele de mai sus sunt mai multe ilustrații reprezentând pe neuitații Metropoliți Iosif Sterca Șultru și Andreiu br. de Șaguna, pe Smeon Bănușu și Avram Iancu. „Gazeta de Transilvania“ (apărută în anul 1838) și pe directorii ei dela înființarea ei până în ziua de azi etc.

Călinarul Plugarului costă 40 bani (fleri) esemplarul plus porto postal de 10 bani.

Nr. 20502/908.

Publicațiune.

Pe baza recercării On. tribunal regesc din loc se aduce la cunoștință publică, că On. a-ela în privința comasării locurilor din „Poiană“ — aflătoare pe hotarul comunei Brașo — a omis următoarea rezoluțiune:

10636—908. polg. număr.

Végzés:

Brassó város részleges tagosítási ügyében a kir. törvényszéknek a földmélővel kötött szerződés és a költségek elírászat jóváhagyása tárgyában a folyó évi október hó 12-én 8962—908. polg. szám alatt hozott végzése a folyó évi november hó 23-án jogerőre emelkedett — ennélfogva a kir. törvényszék az értekelte birtokosok és Schmidt György föllnéző között Brassóban a folyó évi szeptember hó 26-án megkötött szerződést azzal a hozzáadással, hogy a tagosítás a brassói kir. törvényszéknek 1907. évi december hó 31-én 10348—907. polg. szám alatt kelt és a marosvásárhelyi kir. itélőtábla által 1908. évi április hó 15-én 894—908.

polg. szám alatt hozott itélettel helybenhagyott itéletével lett jöge ősen elrendelve, továbbá Brassóban a folyó évi szeptember hó 26-án elkészített költségelírászatot is jóváhagyási záradékkal ellátni és a fernebb hivatkozott szerződésnek I-ső példányát és a költségelírászatot a kir. törvényszéknel visszatartani, a szerződés II-od példányát Brassó város tanácsának, a III-ad példányát Schmidt György földmérőnek a vonatkozó ügyiratokat pedig további eljárás végett Ábrahám István eljáró bírónak kiadni rendeli.

Az 500—908. I. M. szám alatt kiadott utasítás 171. §-a értelmében a kir. törvényszék a fernebb hivatkozott 8962—908. polg. számú jogerőjű végzést a jelen végzés kapesán a m. kir. Igazságügyminister Urhoz feltejeseti.

Erről a kir. törvényszék Ábrahám István eljáró kir. törvényszéki bírót a vonatkozó ügyiratok kiadása mellett, továbbá az össze értekelte feleket, illetőleg képviselőiket a jelen végzés kézbesítéséül öleg a Brassó szab. tör. város és a szomszédos községek területén szokott módon leendő közhirvetései útján értesíti

Brassó, 1908. évi November hó 28-án.

A kir. törvényszék üléséből:
Witich s. k., Zakariás Imre s. k., elnökök. Jegyző.
Brassó, in 17 Dec. 1908.
(4472—8.) Magistratul orașănesc.

Pilule purgative zaharisite ale lui Philipp Neustein.
(Pilule Elisabeth a lui Neustein)
Sunt a se prepara preparat lor similitudine in toata parte. Aceste pilule nu conțin substanțe stricătioase. Se folosesc cu cel mai mare efect la bolile de pânțecă sunt ușor purgative, curată-ângeli. Fiecare folositoare și nevătămatoare la

Constipații,
care este cauza multor boale. Zaharisite le iau bucuros și copii.

3 cutie cu 15 Pilule costă numai 30 b. 1 Sul cu 8 cutii care conțin 120 Pilule costă numai 2 cor. La trimiterea prețului de 2 cor. 45 bani se expediază 1 Sul franco.

Atențiune! A se feri de imitații. Să se ceară Pilule urgente ale lui Philipp Neustein. Veritabile numai cănu cură este pro-azută cu instrucție și cu marca protocoată de scut, cu tipar roșu și negru Sf Leopold și subscrisoarea „Philipp Neustein farmacie“ Invățătoarele scutite de tribunalul comercial sunt subsemnat cu firma noastră

Farmacia Philipp Neustein la „Sf. Leopold“, WIEN I Plankengasse 6 Se capătă în toate farmaciile.

La Domnul George Enescu, comersant Poiana-Mărului se capătă VIN BUN curat de Ardeal en gros cu 50 bani litru. (245,10—20)

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“ se pot face ori și cand pe timp mai îndelungat sau unore.

Cruce seu stea după electro-magnetică
Patent Nr. 86667.

Nu e crucea lu Volta. Nu e mijloc secret. Vindecă și înviorază pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă boale se da în prejurării, ea le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, nevralgie, împedecarea circulațiunei sângelui, anemie, ameteți, tulțuri de ursche, bătaie de inimă, sgărțuri de inimă, asma, anțul greu, sgărțuri de stomac, lipsa poftei de mancare, recoală la mâni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul in pat, influența, incoimnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate incușe din tôte părțile lumii, cari preșesc cu mulțămire invențiunea mea și oricine pôte examina aceste atestate. Acel pacient, care in decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se restituie banii. Unde orice încercare s'a constatată zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se expozice cu aparatul „Volta“, de ore-că „Crușul Volta“ atât in Germania cât și in Austro-Ungaria a fost oficial oprit, fiind nefolositor, pe când aparatul meu e in genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja leftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă indecșoi.

Prețul aparatului mare e 8 cor. Pretul aparatului mic e 6 cor. folosibil la morburii, cari nu sunt mai vechi de 15 ani. folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediți din centru și locul de vëndare pentru țeră și stoinătate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V.28, Strada VADÁSZ 34, colțul strada Kálmán.

TIPOGRAFIA A. Mureșianu
Brașov. Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provêdut cu cele mai bune mijloace tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a puté esecuta orice comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE IN AUR, ARGINT ȘI COLORI.	REGISTRE și IMPRIMATE pentru tôte speciile de serviciuri.
CĂRTI DE ȘCIINȚĂ, LITERATURĂ ȘI DIDACTICE	BILANȚURI.
STATUTE.	Compturi, Adrese, Circulare, Scrisori.
FOI PERIODICE.	Coverte, in tola mărimia.
BILETE DE VISITĂ DIVERSE FORMATE	TARIFE COMERCIALE, INDUSTRIALE, de HOTELURI și RESTAURANTE.
PROGRAME ELEGANTE.	PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE
BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ DUPĂ BORNITĂ ȘI IN COLORI.	BILETE DE INMORMENTARI.
ANUNȚURI.	

Comandele eventuale se primesc în biroul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, în etagiul, înderept în curte. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul a 10 fleri se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tătungeria de pe parcul Rudolf și la Eremias Nepoții.

In decursul facerei Inventarului se vor vinde în luna lui Ianuarie:

Stofe de rochii, Barchente, diverse albituri și bluze

cu prețuri scăzute la firma **KIRÁLY LAJOS,** Strada Vămii Nr. 19.